

Ett titthål till en våldsam ungdomskultur

RECENSION BÖCKER

...och till jord återvända

Börje Backholm

Labyrinth Books

▼ Börje Backholm i Sundom, på sin tid kulturarbetare, konsulent i sparbanksrörelsen, nykterhetsman och en hel del annat, som gjort honom känd bland en äldre generation svenskösterbottningar, har utkommit med en bok om sin släkt.

Författaren berättar i ett förord om hur han för trettio år sedan rycktes med av den släktforskarvåg som då grep omkring sig under parollen "Gräv där du står".

Det var lätt i början; andra hade gjort grovarbetet i form av färdigt material om byn och människorna.

För Börje Backholm gick det dock som det ofta brukar gå för skribenter; annat kom emellan och den påbörjade forskningen lades att vila, men tanken på att

forska i släktens öden kunde inte släppa honom.

1997 gick hans far oväntat bort, vilket i och för sig förr eller senare händer med varje människa. Problemet, eller rättare utmaningen för Börje blev en samling dagböcker och något vaxdukshäfte med innehåll av kulturhistoriskt värde som pappan skrivit.

Börje visste att pappa Herman skrivit dagbok under hans barndom och ungdom. Hur det var lades böckerna till sidan den här gången, men när en ny ägare till hemgården på Söderfjärden fann ytterligare dagböcker som han en dag kom hem till Börje med, väcktes nyfikenheten på nytt till liv och han började fördjupa sig i dem.

Börje tog itu med det omfattande materialet, men bekänner att det till en början bara blev en samling brokiga blad som det inte gick att få någon ordning på.

Ett allvarligt läkarbesked gjorde honom medveten om att det nu gällde att på allvar ta itu med materialet om det över huvud taget skulle bli något av.

Medvetandet om att han var den enda som kunde göra något av det blev piskan på ryggen som fick honom i gång och projektet i hamn. Resultatet som nu kan

beträktas och vägas i handen är ett verk på hela 300 sidor.

Börjes personteckning av fadern ger bilden av en stridbar och kontroversiell människa, och förhållandet mellan far och son kunde verkligen ha varit bättre, för att uttrycka det mildt.

Fader Herman levde ett ganska vilt ungdomsliv och besökte dansplatser i olika delar av Österbotten. Färderna som företogs med gårdens häst, ofta mot faderns vilja, blev många gånger långa.

En gång gick färden ända till Sideby. Vad som sades eller vilka löften som gavs en av kvällens danspartners är förborgat, men alltnog dyker en flicka från Sideby upp vid föräldrarnas bröllop och hävdar påstridigt att mannen som skulle bli Börjes far är hennes karl. Det laddade mötet mellan de två kvinnorna slutar med att de sitter och gråter tillsammans.

Episoden är en av de många smått tragikomiska situationer

som Börje återberättar ur faderns dagböcker.

Faderns äventyr under hans utflykter till olika dansplatser med riklig spritförtäring tog sig många gånger sådana våldsamma former att en utomstående betraktare kan undra hur han överlevde och fick åldras med alla lemmar i behåll.

Å andra sidan var pappa Hermans ungdomsliv, om nu inte precis representativt för sin tid, så dock inte helt främmande. Sannolikt hade han många likar runtom i bygderna. Det var väl just den här kulturen som Johannes Klockars på sin tid upplevde sig sänd att rena och förädla.

Det är egentligen ganska modigt gjort av Börje att föra till torgs också känsliga episoder ur faderns liv och leverne, episoder som många andra helst skulle dra ett glömskans kläde över och låta stanna inom familjen. Det är lätt att förstå att han kan ha känt en viss vånda inför frågan

om hur han skulle behandla materialet.

Nu är materialet ute till allmän läsning och Börje har utfört en kulturgärning genom att öppna ett titthål till en ungdomskultur som på sin tid kunde anta någonting så våldsamma former, men som numera är ersatt av en ny ungdomskultur.

Företrädare för dagens grå härsgeneration får bara ödmjuk konstatera, att allt nog inte var bra förr heller.

Det skulle vara att ge fel bil av Börjes far att sätta punkt här. I rättvisans namn bör framhållas att han också var en arbeitsam jordbrukare, även om Börje säger att hans strävan efter mera jord att bruka gränsade till galenskap som höll på att knäcka dem båda.

BENGT HARALI

Fotnot: Bokens pärmbild visar Söderfjärden med störor med bärgat foder så långt ögat når.